

## Aanhangsel. Het godsdienstig Leven te Rolduc. Herinneringen.

**G**AARNE geven wij als aanhangsel en slot van ons werk het volgende ons door een oud-leerling welwillend toegesonden stuk, dat bij de lezers menige aangename en weldoende herinnering uit het frissche studentenleven zal opwekken.

La religion ja la base, au centre, à la cime; la religion, partout, Rolduc!.....

Fel. Neujean.

*In stiller, wehmuthweicher Abendstunde*

*Umklungen mich die längst verschollnen Lieder, ...*

zij klinken zoo zoet, zoo lief, zoo rein mij toe, uit dien tijd van weleer. ... Mijn oor wordt dood voor het gegons en geruisch van het leven-van-heden; nu boeien die klanken-van-toen, van tijden terug, toen de ziel nog was zoo jeugdig en levensblij. ...

En heerlijk leef ik weer het leven des verledens. ...

Ik voel weer de bekoorlijkheid van die vroegere jaren, toen alles nog was zoo ideaal-waar, zoo ideaal-schoon, zoo ideaal-goed, toen zorgen nog niet kwelden het naar-geluk-hakend gemoed, toen de toekomst nog scheen een wondere dooreenmenging van eer, van vrijheid, van triomfen, van vreugd.

Ik ben weer in Rolduc, in het rijke leven daar, met zijn afwisseling, zijn schakeering, zijn verscheidenheid van feiten, zijn heerlijke reeks van emotierijke momenten — momenten van blijheid, uitgelatenheid of van zelfvoldaanheid, tevredenheid, of ook... ja van wrevel, smart, maar van een smart, die niet diep sneed in het harte, wijl de onschatbare «Leichtsin n» der jeugd nooit zich verloochende.

Ja, toen was 't zomer in de ziel!

Dat mateloos tal gevoelens, daar gewekt door zoo vele gebeurtenissen, gewone, sober-eenvoudige of zeldzame, heerlijk-verrassende — 't schijnt mij één breed, rijk bloemenveld, geurend en kleurend.

Hoe warm gloeit daar het rood der liefde en genegenheid naast het groen der hope en verwachting; hoe fijn past het blauw der deugdzaamheid naast het wit der reinheid; hoe schoon paren samen het rose der vreugd met het violet der smart!....

Maar glanzender en gloeiender wordt heel de

kleurenpracht van die schitterende bloempartijen door de fellichtende «Zon des Geloofs», die daar in Rolduc niet opkomt en niet ondergaat, maar immerdoor uit het hooge Zenith nederwerpt haar dichtste bundels van licht en warmte, van wijding en heiligheid!.....

De godsdienst, ja, ziedaar wat aan het Rolduc's leven zulk een hoog karakter gaf; ziedaar de bron van zijne warmte en poëzie. Hij drukte op iedere daad, ook de meest gewone, op spel en studie een stempel van waarachtigen adeldom.

\* \* \*

Nauw had in den vroegen morgenstond de «ijzeren professor» het uur van opstaan aangekondigd, of op alle dortoors klonk het sober, doch schoon invitorium: *Benedicamus Domino, Deo gratias.*

En kort daarop, als de geheele jongelingschaar nederknielde, om de eerste daad van den nieuwgeboren dag te doen zijn een dank-en smeekbede aan den gemeenschappelijken Hemelvader, dan werd aangevangen met dat machtige: *Regi saeculorum immortalis et invisibili, soli Deo honor et gloria in saecula saeculorum, Amen.* Daarna volgde een reeks van eenvoudige, maar door hun eenvoud juist zoo rijke, zoo innige gebeden, waarin God deemoedig aanbeden werd, Hem dank gebracht voor zijne milde genaden, gesmeekt om bijstand en hulp: *Mon Dieu, Vous connaissez ma faiblesse; dans l'ordre du salut, je ne puis rien sans le secours de votre grâce; waarin de lieve Moedermaagd met kinderlijk vertrouwen om voorspraak gevraagd werd: Je me jette avec confiance dans le sein de votre miséricorde, o Mère de bonté, soyez mon avocate auprès de votre adorable Fils; de hulp van Jezus' heiligen Voedster-vader ingeroepen bij de gewichtige keuze van den levensstaat: O, ami de Dieu, obtenez-moi la grâce de connaître ma vocation et de la suivre avec courage et fidélité; den Heilige der Jeugd gesmeekt door zijn machtige bede te verkrijgen de genade van een waarachtig boetvaardig leven: Faites, o patron de la jeunesse que, ne vous ayant point suivi dans la voie de l'innocence, je marche au moins dans celle d'une vraie pénitence.*

Na dit morgengebed, dat driemaal per week met een korte meditatie besloten werd, woonden allen in de zoozeer tot godsvrucht stemmende Kerk het H. Misoffer bij, opgedragen door den Eerwaarden Directeur — en dan, gesterkt naar ziel, en weldra ook naar lichaam, werd de studie weer opgevat en blijgestemd de dag met zijn «heerlijkheid van 't ordinaire» of zijn aantrekkelijkheid van het ongewone doorleefd. Maar... geen uur vlood henen, of hetzij vóór studie, hetzij vóór klas of maaltijd, werd de Schepper herdacht in een bede om zegening of in dankwoord voor het genotene. En in den avond als de arbeid geëindigd was, dan gingen zoo velen, na den laatsten maaltijd, uit eigen, vrije beweging, alvorens nog van de laatste recreatie te gaan genieten, op naar de schemerlichtende Abdijkerk, om daar het hooger genot te smaken van de stille bede; om het hart met zijn verborgen geheimen daar uit te storten aan Jezus' Hart en vaak met gestrekte armen te bidden om vergeving voor eigen zwakte, om hulp in deze moeilijkheid, om leniging van gene smart, om zegen en uitkomst voor door-zorgen-gekwelde ouders, om erbarming voor broeders, die de heilige beloften hunner jeugd ontrouw waren geworden. Zij schreden tot Maria, tot Jozef, zij knielden neer aan hunne altaren, aan hen herhalend hunne dringende, vurige smeekingen. Anderen bogen de knieën voor de relieken van de reine Maagd uit Rome's catacomben, en vroegen, angstig aandringend, om bijstand voor een hope-loos-zieke moeder, voor een lijdenden vader, voor een stervenden broeder of zuster.

Werd ooit inniger en vertrouwvoller gebeden dan daar in die oogenblikken?... Daar, in dat doffe licht, in die bekorende stilte, in die rust en dien vrede, alom rondaduwend, moet heerlijk veel verkregen zijn; moet menig karakter geadeld, menige roeping geopenbaard, menige ziel gered zijn en gesterkt voor den bangen tijd der toekomst. Ja, indien iets van Rolduc's heerlijkheden lang nagevoeld wordt, dan is dat het genot, het schier extatisch genot in die oogenblikken gesmaakt.

En hoe schoon werd ten slotte de dag besloten! Wat bekoorlijkheden in die zangen en beden van den avond! Wat blijde jubel, wat heilige gloed in dat hooggestemde lied:

Vive Jésus, c'est le cri de mon âme,  
Vive Jésus, le maître des vertus!  
Aimable nom, quand ma voix te proclame,  
Mon coeur palpite et s'échauffe et s'enflamme  
Vive Jésus, Vive Jésus!

Wat blij vertrouwen, wat liefelijk hopen in dat andere:

Salut, o vierge immaculée,  
Brillante étoile du matin!  
Que l'âme ici-bas exilée  
N'a jamais invoqué envain:  
De tes enfants exauce les prières;

Du haut du ciel daigne les protéger;  
Mère bénie entre toutes les mères,  
Sois-nous propice à l'heure du danger.

Hoe heerlijk-door-eenvoud waren de gebeden, die daarop dan volgden en hoe treffend aan het einde dat driemaal, in breede zangtonen, herhaald: In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum!..

Zoo was het gewone dagelijksche leven te Rolduc één bekoorlijke dooreenmenging van het godsdienstige en het aardsche, één machtig-tot-daad worden van dezen hoogen veel-omvattenden plicht: «L'élève chrétien doit se sanctifier dans sa vie et ses études.»<sup>1)</sup>

Thijm's woord gold volkomen:

«Daar is heiliging, Godwijding aller daden.»

Intenser nog werd die heiliging door de onuitwischbare indrukken, die de onvergelykelijke viering der hooge kerkelijke feesten in het ontvankelijk gemoed achterliet. Wie die ooit vergeten kan een Kerstfeest, een Goede Week, Allerheiligen, Allerzielen, de Sakramentsprocessie, een rouwplechtigheid of welke solemniteit ook te Rolduc gevierd, aanschouwd en gevoeld? ..

\* \* \*

Christus natus est nobis, venite adoremus!.....

«Venez, divin Messie,  
Sauvez nos jours infortunés;  
Venez, source de vie,  
Venez, venez, venez.»

Door kristallen kinderstemmen geïntoneerd, en voortgezet en herhaald in blijde verrukking door de gansche schare van jeugdige christenen, fonkelen de klanken dezer hymne langs de lage gewelven van Rolduc's oude crypta. En uit de duistere Abdijkerk dalen rustig, omwolkt door wierookgeuren, priesters en acolythen neder, dragend in hun midden den onder schijn-van-brood verborgen Zoon des Hemels....

Nacht, doffe, kille nacht is 't nog daarbuiten; hier, één breede stroom van licht, omgolvend het heilig teeken der hoogste Liefde-incarnatie; één gloed van liefde, opstralend uit de reine harten van allen, nu aanbeddend neergebogen voor den Heiligste der Heiligen.....

Aan het eenvoudig altaar, waar het wonder des H. Norbertus éénmaal plaats greep, wordt driemaal nu, in den betooverenden Kerstnacht, het Wonderoffer van Golgotha herhaald.

Liefelijke zangen jubelen toe het goddelijke Wicht, dat weldra Spijs-des-Levens zijn zal voor allen, die in brandend verlangen hun beden stuwen nu ten Altaar-troon.... En als het «Kindekijn» dan Zijn intrek genomen heeft in hunne vlekkelooze harten, parelen steeds heller de tonen van zalige verrukking en hemelsche vreugd:

(1) R. Corten. L'élève chrétien.

«O divine enfance  
De mon doux Sauveur,  
Aimable innocence,  
Tu ravis mon coeur.  
Que dans sa faiblesse  
Il paraît puissant!  
Ah, plus il s'abaisse  
Ah, plus il est grand.»

En hooger en rijker wordt het zielsgeluk van al die jeugdige discipelen, als de priester in warme taal dan omschrijft de onvergelykelijke momenten van den triomf-der-Liefde in het kille Bethlehem....

Is het die predikatie, die de Kerstmisviering te Rolduc zoo ongewoon aangrijpend maakt?.... Ik weet 't niet. Maar wel weet ik, dat nooit en nergens een Kerstmisviering zoo vervoert, zoo treft als te Rolduc; dat geen kerkelijk Feest zoo onuitwischbare indrukken groeft diep in het gemoed als Kerstmis te Rolduc: dat in later jaren als het schoone en het lieve der jeugd gewischt kan zijn uit de herinnering, behalve die ééne warme winter nacht in de crypte te Rolduc, die Kerstnacht, waarlijk «schooner dan de dagen.» —

\* \* \*

Wat machtig-mooie oogenblikken ook waren er in de uitvoering te Rolduc van de plechtigheden der Goede Week!.....

Zoo op Palmzondag, als het Kruis, door priesters en studenten, allen dragend in de handen den gewijden Palm, onder de juichtonen van het Hosanna, begeleid was door de breede gangen tot voor de Poort der Kerke!... Daar staan allen stil, want gegrendeld zijn de tempeldeuren. In klare klanken klinkt uit de diepte van het gesloten Heiligdom dit heerlijk lofwoord: Gloria, laus et honor tibi sit, Rex Christe Redemptor. En breed en krachtig herhalen de velen, die niet mogen binnentreden, die woorden van vereering en hulde.

Attollite portas, principes, vestras; et elevamini, portae aeternales; et introibit Rex gloriae<sup>1)</sup> zoo beveelt dan de Priester. Doch, gesloten blijven de poorten.... Slechts de vraag klinkt: Quis est iste Rex gloriae?<sup>2)</sup> En als een tooverwoord galmt 't dan: «Dominus fortis et potens, Dominus potens in proelio»<sup>3)</sup>.... Het Kruis treft dan de poorten en deze openen zich. —

Wel treffend is die plechtigheid, want zoo rijk is haar zin. Door het wonderteeken toch van Golgotha zijn ontsloten de poorten van het eeuwig Jerusalem, waarin glans- en glorieus binnentreden is de Wereldverlosser, Jezus Nazarenus, Rex Judaeorum. —

- 1) Ontgrendelt uwe deuren, o vorsten, en gij, eeuwige poorten opent u, opdat de Koning der Heerlijkheid binnentrede.
- 2) Wie is die Koning der Heerlijkheid?
- 3) Het is de Heer, sterk en machtig, machtig in den strijd.

Maar treffender nog is, wat kort daarop plaats grijpt. Aan het altaar wordt voor 't eerst het gansche Lijdensverhaal gezongen. Één priester zingt het verhaal van den Evangelist; sonoor en laag zingt een tweede de woorden van Hem, die van zichzelf getuigt, dat Hij zachtmoedig en ootmoedig van harte is; een derde zingt de woorden van 'sHeeren vrienden of vijanden en daartuschen vertolkt het onzichtbaar opgestelde zangkoor, in de geniale toonzetting van Pothast, de woeste en schuimende kreten van het bloedeischend Joodsche volk.

Daar is iets — qu'on me passe le mot — dramatisch in de wijze, waarop die uitvoering te Rolduc geschiedt, iets dat machtig ontroert, dat schokt en kil maakt door het schrill wisselen van milde droefheidsstemmingen en helle hatelijkheden.

Hoe snijdend klinkt die hoonende eisch: «Crucifigatur!» Wat blinde haat in dat onvergeetlijk wild uitgekreten: Barabbam!» Hoe zielversteunend die vreeselijke zelfvervloeking: «Sanguis ejus super nos et super filios nostros!»

Ja, dat zijn rijke momenten.....

Maar, zouden die vele jeugdige christenmannen, welke die vertolking van het heiligst Lijden en Sterven dan aanhooren, daarvan innig voelen en scherp beseffen de verheven waarde en onschatbare beteekenis?.....

Daar zijn er, en niet weinigen, wier reine zielen trillen van liefde en geluk bij iedere bede, bij iederen jubelklank, bij iederen zang, ten-hemel-opgezonden tot God of Zijne heiligen. Zij zijn die uitverkorenen, die nauwelijks gekwetst werden door bekoring of verleiding, die, geurige bloemen gelijk, bloeien bepareld door den dauw der goddelijke genaden.

Daar zijn er, die gestreden hebben den strijd tegen het giftig monster, dat met drie grijnzende koppen — duivel, wereld, vleesch — telkens en telkens den aanval vernieuwt; die gevoeld hebben hoe zwaar en hoe moeilijk 't is te blijven goed en braaf en te bevechten den triomf over het kwade; die, dank degelijke opvoeding en gezonde principen, gebleven zijn op den weg, aan welks einde fonkelt de ster van eeuwig geluk of die, soms afgedwaald, moed en kracht hadden op dien wegdes-heils terug te keeren. De strijd heeft hen gehard; het serene en teere verdween in hen; vooral voor krachtige klanken en scherpe kleuren hebben zij gevoel nog.

En zou er nooit iemand zijn die zijn heerlijke jeugd meende te moeten verloochenen; die zich door den vrijheidszin en genotzucht van velen der wereld liet verleiden en vaak, heel vaak weg dwaalde van de ware baan, en die, niet dan schoonvoe-

tend, aarzelend en met tegenzin, toegaf aan den rusteloozen drang van ouders en leermeesters, en dan terugkeerde in het spoor van plicht en deugd? Zijn gevoel voor godsdienst is jammerlijk verzwakt. Wel machtig moet de impressie zijn om hem nog te ontroeren.

Dat voor die allen, die heerlijk-reinen, en die immer-strijdenden en die altoos-zwakken de indrukken verschillen, welke onze kerkelijke plechtigheden op hen maken, is klaar als kristal. Maar zeker kan beweerd worden dat geen, zelfs van deze laatsten, totaal gevoelloos, totaal koud blijft. De onverschilligheid in woord en daad is niet immer uiting van onverschilligheid in de innigheid van het gemoed. En veel wat gezegd en gedaan en geschreven wordt, is..... valsch en ongemeend, doch geschiedt door ellendige zucht naar, wat men pleegt te noemen «aanstellerij.»

Niet denkbaar is 't dat de jonge man, die, weken achtereen, zooals te Rolduc in den heiligen Vastentijd, in preek en meditatie, vaak schitterend door taal en voordracht, dat machtig mysterie van Golgotha heeft hooren verkondigen, het Lijden des goddelijken Meesters in felle kleuren heeft zien malen — kil en ongevoelig zou blijven op dagen als Palmzondag, als Witten Donderdag en vooral Goeden Vrijdag.

Witte Donderdag, als de Kerk in heerlijke vreugd jubelt over het onschatbare Pand-van-Liefde, dat de verlossende Godmensch naliet aan de Hem getrouwen; als het altaar één hel-gele lichtgloed is, waarin glanzende rijke en kostbare misgewaden; als het paars, kleur van rouw en smart, aan het kruis vervangen is door het wit, kleur van vreugd en vlekkeloosheid; als door krachtige orgeltonen en zwaar klokgelui en zilveren bellenklanken begeleid, de magistrale woorden van het Gloria in excelsis Deo galmen langs de trotsch oprijzende kolommen en muren, die van zooveel eeuwen liefde en trouw en vereering getuigen kunnen; als dichte wierookwolken, tusschen de kleurige lichtbundels, die de zon werpt door de gebrande glazen, opwaarts kronkelen; als na het Gloria het orgel zwijgt en zwijgen zal tot den morgen van Zaterdag; als allen, leeraars en leerlingen beklimmen de treden van het Kerkkoor en onder het hooggewelf ontvangen in hunne harten, Jezus den liefdevollen; als na die, immer zoo treffende, algemeene Communie blijde klinkt de liefelijke vreugdezang:

Je l'ai trouvé, le seul objet que j'aime,  
Je l'ai trouvé, je ne le quitte plus.  
Il est à moi, c'est mon seul bien suprême;  
Je l'ai trouvé! Mon coeur dit: c'est Jésus!

als ten slotte in den gedekten kelk onder de tonen van die onvergelykelijk-schoone hymne des heiligen Aquiners: Pange lingua, gloriosa, de

Redder der Menschen, Wiens graf heerlijk zijn zal, geleid wordt naar de sombere rustplaats in de crypta, om daar den ganschen dag aanbeden te worden en vereerd en gedankt — wie in die oogenblikken niet warm wordt in zijn ziel, niet getroffen wordt door zoo zinrijke herdenking van zoo overweldigende momenten uit het Leven van den Christus, wie dan niet voelt, hij is niet waardig Christen zich te noemen.

En dan Goede Vrijdag! Die diepe smart, die snijdende droefenis in alle ceremoniën, dat passieverhaal van Sint Joannes, die lange reeks van beden voor allen, die op deez' aarde leven of leefden, ook voor hen, wier vaderen eens krijschten het wreede «Crucifige, crucifige eum;» dan die vereering van het Kruis, terwijl op wonderschoone muziek klinken de vragen van den lijdenden Jezus: «Mijn volk, wat heb Ik u misdaan? Wat heb Ik meer u kunnen doen» waarop een koor in onvergeetlijke klanken een kreet van ontferming doet hooren: Agios, o Theos, agios ischyros, agios athanatos, eleison imas; en eindelijk die Missa praesanctificationum, nadat, onder den zang van den hymne Vexilla Regis prodeunt de Kelk met de H. Eucharistie is teruggebracht uit de crypte op het hoofdaltaar; ten laatste, in den middag, als de zon drie uren gedaald is langs de hemelhogen, die innige beden van den H. Kruisweg, met dien roerenden zang: Stabat Mater Dolorosa, waarna de vereering van den kostbaren relik des door-goddelijk-bloed gewijden houts! Hoe zinrijk, die ceremoniën! Hoe intenser doen zij waardeeren de smart van Golgotha, de Liefde van Hem, die in die smart ons verlost!....

\* \* \*

Indrukwekkend werden ook de andere kerkelijke feesten te Rolduc gevierd.

Ik noem Allerzielen. En bij een ieder, oud-leerling en leerling, rijst in den geest de Abdijkerk met haar rijk rouwgewaad; haar duisternis, gestoord door gele plekken van gasvlammen en waskaarsen; haar treurdennen, zoo keurig brekend het egaal-zwart; de breede, donkere slingers, neerdalend uit de hooge gewelven en vastgehecht aan de massieve kolommen. Bij eenieder klinken weer na in de ooren, die doffe, diep-droevige tonen van het:

Au fond des brûlants abîmes,  
Nous gémissons, nous pleurons;  
Et pour expier nos crimes  
Loin de Dieu, nous y souffrons.  
Hélas, Hélas  
Feu vengeur de tes victimes  
Les pleurs ne t'éteindront pas.

Ik noem Onbevleete Ontvangenis. En terstond rijst het beeld van het kerkkoor, zooals 't was des avonds gedurende het plechtig Lof, toen



De kapel in 't veld.

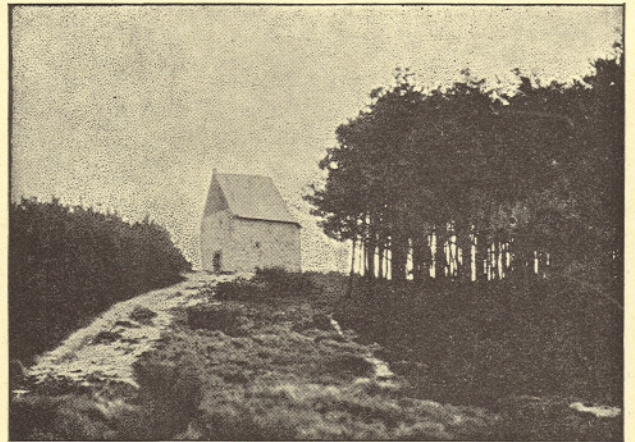
het hoog-altaar hel-glansde in stroomen van licht, uitstralend uit honderden lampjes, die zich hoog opslingerden langs bogen en gewelven.

Ik noem Pinksteren. En een ieder herinnert zich hoe in den vroegen morgen reeds, bij het ontwaken, het invitorium veranderd werd naar het karakter van den hoogen feestdag en geen *Benedicamus Domino*, maar *Emitte spiritum tuum et creabuntur, et renovabis faciem terrae* gebeden werd; hoe rijk en sierlijk het altaar getooid was, waaraan op hoog-plechtige wijze het H. Misoffer gecelebreerd werd; hoe lange schaar van acolythen de in de rijkste gewaden gehulde priesters daarbij assisteerden; hoe na de consecratie, in schoone regelmaat, vier wierooksvaten geslingerd werden, hoog-op, uitstuwend telkens geurige dampen, die ommezweefden altaar en monstrans; hoe ten slotte des Geestes nederdaling herdacht werd in het lied:

Sur les Apôtres assemblés  
Lorsque le Saint-Esprit vint descendre,  
Les éléments furent troublés;  
Un vent soudain se fit entendre  
Devant Dieu marche la terreur,  
Quand il veut instruire la terre;  
Et pour signal de sa grandeur,  
Il a le bruit de son tonnerre.

Ik noem de Meimaand. En een ieder hoort weer klinken in de ooren al die liefelijke Maria-zangen, bij Mis en Lof en avondgebed gezongen; ziet weer in den geest na den avondmaaltijd die breede, dichte schare kinderen van Maria voor haar beeld, door een schat van bloemen omgeurd, nederknielen; herdenkt die heerlijke wandeling op de Zondagavonden door gouden korenvelden, in frissche avondlucht naar het arm kapelletje met het oud Moeder-Godsbeeld, die rijke, naïeve liederen, daar in Gods grootsche natuur gezongen; herinnert zich dien langen pelgrimstocht naar Schaesberg, de bede dan in den vroegen morgen om een schoonen dag: *donne, donne, donne-nous un beau jour*, de tientjes en liedjes gebeden en gezongen voor Kruisen en Beelden langs den golvenden en krommenden weg, de H. Mis in die kleine kapel daarboven op den heuvel, met de heerlijkste natuur rondom, silhouetten van dorpen in het ver verschiet, groen en goud van boomen en bloesem alom, waarheen het oog zich richtte, daarna dat landelijk ontbijt in het frissche gras onder hooge stammen, en eindelijk dien blijden terugtocht naar Rolduc, waar «het genot van grand congé» de belooning was voor de schoone daad der Maria-vereering.

Ik noem het H. Sakraments-feest. En een ieder denkt onmiddellijk aan dien schitterenden feestdag met den Koning der Koningen van Rolduc naar Kerkrade's kerk. Wat stichtende tafereelen dan op die groote heirbaan, in de vrije, heerlijke na-



De kapel van Schaesberg.

tuur: die tallooze vromen, neergeknield op den harden grond, prevelend den Rozenkrans; die eenvoudige, naïeve versieringen met kaarsen, bloemen en linten in de vensters der vaak schamele woningen, die lange rijen jongen en ouden, armen en rijken, priesters en leeken, vooraf gaande den Christus, die, gedragen in gouden monstrans, omgeurd

wordt door witte wierookwolken opgestuwd uit acht hoog-opgeslingerde wierooksvaten. Dan die zegen op de dorpsgrens, vóór het hulpaltaar, overweld door oude, bonte boomkruinen en hellichtend in fellen zonneglans. Eindelijk die intrede in de kerk van Kerkrade, waar dan dat majestueuze Te Deum, door vierhonderd stemmen gezongen, machtig opbruiste tot den Troon van genade.

\* \* \*

Ach, hoe heerlijk zijn al die herinneringen! Wat gloeit 't weer in ons gemoed, nu al die rijke momenten uit het verleden weer gevoeld en doorleefd worden. Ja, nu wij verre er van zijn, nu waardeeren wij beter nog; nu zien wij beter en scherper wat die tijd van vroeger was, vergeleken bij het heden met het kille proza van het wereldleven, waarin eerzucht en winstjacht het verstand afmatten, maar, o zoo weinig, het hart tot sneller, krachtiger slag geprikkeld wordt.

Wat stemde in Rolduc alles tot eerlijken godsdienstzin! Daar kon men voelen, wat genot bidden is, hoe onmeetlijk wijd het spiritueële leven staat boven het materiële leven, het leven-van-de-wereld.

«La plus belle face de Rolduc, son plus beau côté, c'est celui par lequel Rolduc regarde le ciel.» Dat schreef Neujean in 1868 in zijn geestdriftige «Notice Historique sur l' Abbaye de Rolduc.» Dat is een onwrikbare waarheid. Zij vooral kunnen haar waardeeren, die het «Adieu Rolduc, séjour de mon enfance» gezongen hebben en nu ondervinden, hoe weinig de wereld stemt tot waarachtig besef van 'smenschen hooge roeping....

\* \* \*

La religion à la base — dan, Rolduc, rust gij op graniet en eeuwen kunnen komen en verdwijnen, gij zult staan, onwrikbaar, roemrijk, glanzend.

Le religion au centre — dan zullen dichte drommen stoere mannen, als onversaagde kruisriders, immerdoor voortstroomen uit uw breede

poorten over St.-Willebrord's land, strijdend, bid-dend, leerend.

La religion à la cime — dan zal het kruis, dat straalt op uw torenspits zijn en blijven een



De groote processie naar Kerkrade.



De groote processie naar Kerkrade.

zegenteeken voor u, voor de landen van Geul en Maas, ja voor gansch het heerlijk zich ontwikkelende Neerlandia Catholica.

QUOD FAXIT DEUS!....

ADR. VAN ROOIJ.